

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
.info

<https://konkur.info>

« آدابُ الكلام » « الدرسُ الخامسُ »

« منادی » ← ۷-

منادا: اسمی است منصوب (مَنَادٌ) که مورد ندا واقع می‌شود و در واقع مفعولی است برای فعل محذوف.

مثال: یا الله! یا استاذ! یا فاطر السموات! یا بصیراً بالعباد! یا ایها الناس!

نکات منادی:

(۱) گاهی حرف ندا از ابتدای منادی حذف می‌شود، که در این صورت در جمله قرینه ای وجود دارد که بیانگر منادی بودن کلمه مورد نظر است.

قرینه ای که می‌تواند دلالت بر وجود منادی کند بیشتر فعل مخاطب و یا ضمیر مخاطب است:

مثال ۱: رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ . (ربّ: منادا، زیرا در جمله بعدش ضمیر « كَ » ، مخاطب است

و به « ربّ » باز می‌گردد .

مثال ۲: رَبَّنَا يَعْلَمُ مَا فِي صُدُورِنَا . (رَبُّ : مبتدا و مرفوع ؛ زیرا «يعلمُ» فعل غائب است و خبر برای « رَبُّ » می‌باشد.) بنابر این چون بعد از اسمِ اوّل جمله، فعل (یا ضمیر) غائب آمده، آن اسمِ اوّل حتماً مبتدا می‌باشد.

تذکره ۱: گاهی ممکن است بعد از منادایی که حرف ندا (یا) ندارد، حرف یا اسمی (مبتدا) بیاید که دلالت بر آغاز جمله داشته باشد، آن اسم اول جمله منادا است.

مثال: رَبَّنَا ! إِنَّا سَمِعْنَا مَنَادِيًّا يَنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمَنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا . (رَبُّ : منادا، زیرا جمله با « إِنَّ » شروع شده و « إِنَّ » سرآغاز جمله جدیدی است پس دلالت بر منادی بودن « رَبُّ » دارد .

تست: عَيْنٌ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمَنَادِيُّ :

- (۱) رَبَّنَا لَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا
 (۲) رَبِّي الَّذِي رَزَقَنَا النَّعْمَ الْوَافِرَةَ.
 (۳) رَبِّي كَرَّمْتَ الْعِلْمَ وَالْعُلَمَاءَ بِالْإِسْلَامِ.
 (۴) إِلَهِي وَرَبِّي إِقْضِ حَاجَاتِنَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

پاسخ: گزینه ۲

توضیح گزینه‌ها:

(۱) لَا تَحْمِلْ: فعل نهی و مفرد مذکر مخاطب است، پس «رَبُّ» منادا است. (۲) «رَزَقَ»: مفرد مذکر غائب است و ضمیر مخاطبی نیامده که دلالت بر مخاطب بودن آن کند. بنابر این «رَبُّ» مبتدا می‌باشد و «الَّذِي» خبر است. (۳) «كَرَّمْتَ»: فعل مفرد مذکر مخاطب است پس دلالت بر منادی بودن «رَبُّ» در اوّل جمله دارد و (۴) «إِقْضِ»: فعل امر مخاطب است پس «الْإِلَهِي وَرَبِّي» منادی می‌باشند.

تذکره ۲: اگر حرف «یا» از ابتدای «یا اللهُ!» حذف شود یک «م» به پایان آن افزوده می‌شود و به اللهُ تبدیل می‌شود.

یا اللهُ ← حذف «یا» ← م + ← اللهُ: (یا اللهُ و اللهُ هر دو منادا هستند با یک معنی.)

تذکره ۳: گاهی ممکن است بعد از منادایی که حرف ندا (یا) ندارد، اسم استفهامی بیاید و دلالت بر منادی بودن آن اسم داشته باشد.

مثال: طَالِبُ! هَلْ أَدَّى التَّلَامِيذُ الْامْتِحَانَاتِ؟ «طَالِبُ»: منادا

تذکره ۴: وجود ضمیر متکلم یا فعل متکلم می‌تواند نشانه جمله جدید باشد.

مثال: أُمِّي أَنَا أَعْمَلُ وَاجِبَاتِي حَتَّى تَرْضَى عَنِّي! «أُمِّي» منادا است زیرا «أَنَا» ضمیر متکلم وحده است و ابتدای جمله محسوب می‌شود پس یک جمله جدید است.

(۲) اگر بعد از حرف ندای «یا» اسم «ال» دار بیاید، باید قبل از آن از «أَيْهَا» برای مذکر و از «أَيْتُهَا» برای مؤنث استفاده نمود که در این صورت «أَيْهَا و أَيْتُهَا» را با آن اسم «ال» دار گروه منادایی می‌گیریم.

مثال: يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ! گروه منادایی / يَا أَيُّهَا النَّسَاءُ!

توجه: اگر ائِها و ائِتها بدون «ها» به کار روند دیگر منادا نیستند.

تست: عین الصَّحیح :

(۱) یا الرِّیْعَ متى تاتى؟! (۲) یا ائِها مسلمون اُتحدوا! (۳) یا ائِها الارضُ متى تبسّمینَ؟! (۴) ائِتها الشَّمسُ انیری!

– اشکال گزینه‌ها : (۱) بعد از «یا» اسم «ال» دار آمده ، پس باید قبل از آن «ائِها» آورده شود .

(۲) اسم بعد از «ائِها» باید «ال» داشته باشد. بنابراین «المسلمون» صحیح است . (۳) چون کلمه «الارض»

مؤنث است ، باید از «ائِتها» استفاده نمود . پاسخ گزینه «۴»

۵- اگر منادا ، به «ی» متکلم وحده مضاف شود، ممکن است ضمیر «ی» متکلم از پایان منادا حذف شود، در این صورت

منادا به چند شکل نوشته می‌شود.

مثال: یا ربی ← یا رب ← رب / یا اَبی ← یا اَبت ← اَبتاه / یا اُمی ← یا اُمّاه ← اُمّاه

منظور از جمله جدید

- با ضمیر متکلم، (أنا، نحن) شروع شود.
- با «إن» شروع شود.
- با ادوات استفهام؛ هَل، کیف، و شروع شود.
- یا هر چیزی که دلالت بر اول جمله داشته باشد مانند حروف عطف (و - ف ...) شروع شود.

تست :

۱- میز «سُلوب النداء» فی العبارات التالیة:

(۱) رَبِّی وَهَبْ لى رِزْقاً حَلاًلاً طیباً.
(۲) رَبِّی هُوَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ.
(۳) رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا صِیَامَنَا وَ قِیَامَنَا.
(۴) رَبَّنَا یَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ یَكْفِرْ عَنَّا سِیِّئَاتِنَا.

۲- عین ما لیس منادی :

(۱) رَبِّ لیتنی کنت إنساناً مجهزاً بجناحین ، العلم والدين!
(۲) رَبَّنَا عَلَّامُ الْغُیُوبِ وَ یَعْلَمُ مَا فِى صُدُورِنَا!
(۳) اِلهِی اَصْبَحْتُ حَزینةً لِانْتِی مَا اسْتَطَعْتُ مُسَاعَدَةَ الْاٰخِرینِ!
(۴) رَبِّی لَقَدْ اَخْطَاْتُ ، فَاعْفُ عَنِّی!

۳- عین الصَّحیح فی المنادی:

(۱) یا الطالبون! اجتهدوا فی الکتساب العلم.
(۲) ائِها رجال! اطلبوا سبیللاً للوصول إلى الحق.
(۳) یا رافع الدرجات! ارفع درجات المؤمنین فی الآخرة.
(۴) عین غیر المناسب للفراغ: «یا...! العلم یحرس... و ... المال»

(۱) تلمیذات / کُنْ / اُتَن یحرسنَ
(۲) مریم / ک / اُنْتَ تحرسینَ
(۳) مُسلمی العالم / کُمْ / اُنْتُمْ تحرسونَ
(۴) ولدنا / ک / اُنْتَ تحرس

۵- عین العبارة التي حذفت فيها أداة النداء :

(۱) صادق الوعد اعلم بوعدك.

(۳) ربنا الذي أعطى كل شيء خلقه ثم هدى.

(۲) ربكم أعلم بما في صدوركم.

(۴) آل بيت رسول الله محبوبون عند جميع المسلمين!

پاسخ تشریحی:

۱- گزینه (۳) :

در گزینه (۳) فعل «تَقَبَّلَ» امر مخاطب است، پس «ربنا» منادا است ولی در سه گزینه دیگر فعلها بصورت غائب آمده اند که اسم اول جمله مبتدا می شود نه منادا.

۲- گزینه (۲) :

در گزینه (۲) هیچ قرینه ای برای منادا بودن «ربنا» وجود ندارد، «ربنا» مبتدا و مرفوع است: پروردگار ما دانای پنهان هاست و می داند آنچه را که در دلها می باشد. در گزینه های دیگر ضمیر یا فعل متکلم وحده وجود دارد که دلیل صحبت شخص متکلم با یک مخاطب است که آن مخاطب منادا می باشد. ۱- بعد از «رب» ضمیر متکلم وحده به همراه لیت آمده است و قرینه ای برای منادا بودن است. در واقع من مشغول صحبت با خدا هستم: ای پروردگار! ای کاش من انسانی مجهز به دو بال علم و ایمان بودم. ۳- وجود أَصْبَحْتُ و أَنَّنِي و اسْتَطَعْتُ که هر سه متکلم وحده هستند دلالت بر منادا بودن الهی دارد. ۴- فعل أَخْطَأْتُ نیز به همراه عَنِّي متکلم وحده است ضمن اینکه فعل أُعْفُ امر مخاطب است که به ربی اول جمله بر می گردد، پس «ربی» منادا است!

۳- گزینه (۳) :

در گزینه (۱) چون الطَّالِبُونَ بآل آمده حتماً باید قبلش أَيُّهَا می آمد. در گزینه (۲) چون أَيُّهَا آمده حتماً باید اسم بعدش ال بگیرد الرَّجَالُ

صحیح است. در گزینه (۴) الطَّالِبُ مبتدا است زیرا يَتَوَكَّلُ فعل غائب می باشد.

۴- گزینه (۱) :

در جای خالی اول منادا می خواهیم و هر اسمی قرار دهید باید ضمیر در جای خالی دوم و فعل در جای خالی سوم با آن اسم اولی تناسب صیغه ای داشته باشد. در گزینه (۱) أَنْتَنَّ بآ فعل بعدش تناسب ندارد و تَحْرُسُنَّ صحیح می باشد زیرا منادا مخاطب بوده و ضمائر جمع مؤنث مخاطب می باشند.

۵- گزینه (۱) :

سؤال: در کدام گزینه حرف ندا حذف شده است یعنی کدام گزینه منادا دارد؟

چون در گزینه (۱) بعد از صادق الوعد فعل امر اعلم آمده است پس صادق منادا است. در گزینه (۲ و ۴)، جمله اسمیه است و اسم اول

جمله مبتدا می باشد چون هیچ یک از قراین ذکر شده برای منادا در آن دو نیامده و در گزینه (۳) هم فعل اعطى مفرد مذكر غائب بکار رفته است بنا بر این ربنا مبتدا می باشد.

بروزترین و برترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

Konkur
info

<https://konkur.info>